

An abstract, vibrant splash of paint in shades of yellow, orange, blue, and green, creating a dynamic, flowing shape that frames the central text.

Cultuureducatie in de volle breedte

Beleidsplan Kunst Centraal 2021-2024

Inhoud

Inleiding	2	5. Advies & Expertise	30
		Advies en expertise op maat	31
1. Rol en positie	4	Opleidingen	32
Partnerorganisaties	5	Netwerk- en inspiratiebijkomsten	33
Creatieve partners	5		
Positie in het veld	6	6. Marketing en communicatie	34
Diversiteit en inclusie	6	Doelgroepen	35
		Zichtbaar aanwezig	35
2. Ontwikkelingen in het onderwijs	8	7. Bedrijfsvoering	38
Drie functies	9	Code Cultural Governance	39
Curriculumvernieuwing	10	Personeelsbeleid	39
Verschillen tussen scholen	10	Fair Practice Code	40
Culturele infrastructuur	11	Monitoring en metingen	40
		Huisvesting / ICT	41
3. Programma's voor het primair onderwijs	12	Tot slot	42
Uitgangspunten	13		
Kunstmenu	14		
Cultuurprogramma	16		
Cultuureducatie met Kwaliteit	18		
Programmaontwikkeling	20		
Anticiperen op actualiteit	22		
4. Programma voor het voortgezet onderwijs	24		
Doelen en belang	25		
Brede Blik	26		

Inleiding

Voor u ligt het beleidsplan van Kunst Centraal 2021 – 2024. Het is een ambitieus, maar realistisch plan dat tot stand is gekomen vanuit gedegen ervaring, gedrevenheid en passie. Het beschrijft hoe Kunst Centraal de komende beleidsperiode van betekenis zal zijn voor cultuureducatie in de provincie Utrecht. We delen graag met u op welke manier we in samenwerking met scholen, kunstaanbieders en culturele partners zorgen voor cultuureducatie in de volle breedte: kunst-, cultuur- en erfgoededucatie voor alle kinderen en jongeren, passend bij de wensen en mogelijkheden van de scholen. We geven hiermee invulling aan de rol die Kunst Centraal is toebedeeld als partnerorganisatie van de Provincie Utrecht zoals omschreven in het Cultuur- en erfgoedprogramma 'Voor Jong & Altijd'. Een rol waar we trots op zijn.

De afgelopen beleidsperiode stond in het teken van verbinden en versterken van cultuureducatie in het primair onderwijs en het vmbo. Onder het motto 'Versterken van creatieve kracht' is veel bereikt: cultuureducatie heeft een stevige positie binnen het primair onderwijs en met dank aan de regeling VMBO Matchmaker konden we van betekenis zijn voor het vmbo. De aandacht voor zowel de kwaliteit van de programma's voor de leerlingen als de deskundigheid van de leerkrachten draagt bij aan duurzaamheid.

De komende jaren willen we deze positie bestendigen. Verbinden en versterken blijft van belang, verbreden voegen we eraan toe. We breiden onze dienstverlening

in het voortgezet onderwijs verder uit en verbreden onze doelgroep. Ook in het programma Cultuur-educatie met Kwaliteit streven we verbreding na: Kunst Centraal wil nog meer basisscholen bereiken en een nog breder draagvlak realiseren. Met nieuwe projecten, gekoppeld aan programma's of juist ervan afgeleid, spelen we in op nieuwe ontwikkelingen en zorgen ervoor dat iedereen zich aangesproken voelt.

Ook op geheel ander vlak is verbreden een thema voor de komende tijd. Dit beleidsplan komt tot stand in een tijd waarin veel verandert. De pandemie van COVID-19 heeft een grote impact op onze samenleving. Sinds maart 2020 wordt er meer dan ooit een beroep gedaan op ieders creativiteit, flexibiliteit, probleemoplossend en aanpassingsvermogen. Voor Kunst Centraal betekent het dat onze rollen van expert, inspirator, verbinder, organisator en innovator alleen maar urgenter worden. We zullen onze horizon verbreden en nieuwe paden uitstippelen, omdat de reguliere routes niet altijd meer volstaan of mogelijk zijn. Kunst Centraal stelt zich hierin ondernemend op met als doel de creatieve kracht te versterken, juist in een veranderende wereld!

Barbara Wittebol
Directeur-bestuurder

1

Rol en positie

Als partnerinstelling van de Provincie Utrecht adviseert Kunst Centraal scholen en gemeenten over cultuureducatie en bieden we programma's en producten aan. Kunst Centraal is verantwoordelijk voor een optimaal bereik van cultuureducatie in de provincie Utrecht, met uitzondering van de steden Utrecht en Amersfoort in geval van het primair onderwijs. We versterken met onze dienstverlening de creatieve kracht in het primair en voortgezet onderwijs.

De ambities voor de komende beleidsperiode waarin verbreden op diverse terreinen centraal staat, vragen om een heldere focus. Bovendien vragen de maatschappelijke veranderingen die de COVID-19-pandemie met zich meebrengen om een ruime blik. Met het Business Model Canvas hebben we een analyse gemaakt om onze rol en taken scherp te krijgen: Wat bieden we onze doelgroepen aan en op welke manier bereikt hen dat? Zien we iedereen en zijn we herkenbaar en representatief genoeg? En sluiten onze communicatie, diensten en producten goed aan op de wensen, ambities en mogelijkheden van onze doelgroepen?

Deze analyse heeft kansen zichtbaar gemaakt die we de komende tijd in gesprek met schoolbesturen, schooldirecties en leraren gaan onderzoeken op haalbaarheid.

In de laatste maanden van schooljaar 2019-2020 hebben we laten zien hoe we ondanks de pandemie een goede rol konden blijven spelen in en voor het

onderwijs. We pasten onze producten en diensten voortdurend aan aan de veranderende praktijk. We hebben de flexibiliteit getoond om onze rollen van expert, inspirator, verbinder, organisator en innovator te kunnen blijven vervullen. Dat heeft ons nieuwe inzichten gegeven waar we op voortbouwen.

Partnerorganisaties

Kunst Centraal werkt nauw samen met Landschap Erfgoed Utrecht (LEU). De bundeling van onze krachten komt tot uiting in onze Cultuurprogramma's en in Cultuureducatie met Kwaliteit (CMK), waar erfgoed- en kunsteducatie samenkomen. Een andere vaste partner binnen het programma CMK is Het Filiaal theatermakers.

Voor de komende beleidsperiode zien we kans om de samenwerking met het Bibliotheek Service Centrum (BiSC) te versterken. Dit in navolging van de speerpunten voor leesbevordering en bestrijden van laaggeletterdheid uit het provinciale Cultuur- en erfgoedprogramma 'Voor Jong & Altijd'.

Creatieve partners

Om op een goede manier onze rollen te vervullen onderhouden we relaties met een veelheid aan creatieve partners. Het gaat om musea, gezelschappen, onafhankelijke makers, acteurs en musici, maar ook om bedrijven die gespecialiseerd zijn in nieuwe media of juist traditionele ambachten vertegenwoordigen. Samen met hen zorgen de experts van Kunst Centraal voor de juiste vertaalslag van een

artistiek product naar het onderwijs. Met behoud van artisticeit en eigenheid. Met onze vaste partners maken we ook voor de komende beleidsperiode weer afspraken. Daarnaast zoeken we nieuwe samenwerkingspartners, ook met het oog op de uitbreiding naar het voortgezet onderwijs. Zo zijn we al partner van de Filmhub Midden en gaan we verder in gesprek met DOX, het Creative College en Kunstbende.

Positie in het veld

Kunst Centraal heeft een korte lijn met het Fonds voor Cultuurparticipatie, het Landelijk Kennisinstituut Cultuureducatie Amateurkunst (LKCA), de verschillende gemeenten en de Provincie Utrecht. We volgen nauwgezet de ontwikkelingen en zijn alert op nieuwe initiatieven in en regelingen voor cultuureducatie en brengen deze onder de aandacht van scholen en culturele partners.

Met de lokale culturele instellingen, de zogeheten POCU¹ instellingen, onderhoudt Kunst Centraal goede relaties. Met hen voeren we structureel overleg op verschillende niveaus: van afstemmen van beleid tot samen activiteiten uitvoeren. Met als gezamenlijk doel een optimaal bereik in primair en voortgezet onderwijs. Op landelijk niveau is Kunst Centraal aangesloten bij de Raad van 12, een gremium van alle provinciale centra waarin we kennis over landelijke ontwikkelingen en trends uitwisselen.

¹ POCU instellingen zijn: Scholen in de Kunst, Amersfoort - Kunstenhuis, De Bilt/Zeist - Regiocultuurcentrum IDEA, Soest - De Muzen, Veenendaal - Aan de Slinger, Houten - De Kom, Nieuwegein - 't Klooster, Woerden - TivoliVredenburg, Utrecht - KUVO, Woerden

² Uit 'Diversity in Kids' Books' - Sharron McElmeel - The New York Times (2014).

Diversiteit en inclusie

Kunst Centraal werkt aan de implementatie van de Code Diversiteit en Inclusie. Onze organisatie is er voor alle leerlingen en leraren in ons werkgebied. Dit is een pluriforme groep en deze diversiteit brengt verschillen in denken, opvattingen, werkstijlen, waarden en communicatiestijlen met zich mee. Dit kan botsen, leiden tot vooroordelen, stereotyperingen en sociale afstand, maar ook tot meerstemmigheid en diverse perspectieven die ons verrijken en ons begrip van anderen en ons wereldbeeld verruimen.

Om deze meerwaarde van diversiteit te benutten is inclusie een noodzaak. Iedereen moet zich kunnen herkennen in onze thema's en programma's en zich aangesproken voelen. Door verschillende invalshoeken te nemen en nieuwe verhalen en samenwerkingen

te zoeken, kunnen we onze programma's en projecten verrijken.

Kunst Centraal is onderdeel van PACT Utrecht, het netwerk van Utrechtse Cultuurmakers waar we ervaringen delen en ook kennis vergaren. Astrid Elburg³ hebben we betrokken als critical friend om mee te kijken naar onze praktijk en zij heeft ons ondersteund bij het opstellen van de volgende vuistregels om onze ambitie voor diversiteit en inclusie te realiseren:

- We zien het voordeel van diversiteit en plukken daarvan de vruchten: verschillende invalshoeken, bredere perspectieven en nieuwe verhalen verrijken onze programma's en projecten.
- We zien het als onze maatschappelijke verantwoordelijkheid om aansluiting te houden bij de veranderende samenleving. We willen zoveel mogelijk verschillende stemmen (laten) horen en doelgroepen bereiken. Dat vertaalt zich in diversiteit van onze samenwerkingspartners voor programma's en de ontwikkeling van nieuwe projecten.
- We werken aan een inclusieve bedrijfscultuur, waarin we alle stemmen, posities en opvattingen horen en op waarde schatten. We zijn ervan overtuigd dat besluiten alleen duurzaam kunnen zijn als de groep de wijsheid van de afwijkende minderheid integreert in het meerderheidsbesluit.

³ Astrid Elburg ondersteunt organisaties bij de ontwikkeling van ethisch, strategisch en persoonlijk leiderschap. Als critical friend draagt zij bij aan diversiteit en inclusie in de bedrijfsvoering van Kunst Centraal.

- Om onze projecten en programma's te laten aansluiten bij de belevingswereld van alle leerlingen en alle perspectieven ruimte te geven, maken we in het lesmateriaal steeds de persoonlijke verbinding: Hoe is dit voor jou? Welke betekenis heeft dit voor jou? We zijn alert op nieuwe kunstvormen en zoeken collectieven en kunstenaars die deze aanbieden. Als ze nog geen aanbod hebben voor scholen,
- gaan we met hen in gesprek om te kijken of we samen nieuwe projecten kunnen ontwikkelen. We reserveren hiervoor budget. Diversiteit en inclusie staan op de agenda van onze organisatie. Met een jaarlijks studiedagdeel over diversiteit en Inclusie doen alle medewerkers kennis op, kweken we een duurzaam bewustzijn en vieren we successen.

2

Ontwikkelingen in het onderwijs

Kunst Centraal zorgt dat alle kinderen en jongeren in de provincie Utrecht de kans krijgen om culturele basisvaardigheden te ontwikkelen. Wij helpen scholen om leerlingen te begeleiden naar creatief en innovatief burgerschap in een inclusieve samenleving. Daarbij sluiten we aan bij doelen van en ontwikkelingen in het onderwijs. In dit hoofdstuk bespreken we de voor onze dienstverlening relevante zaken.

Drie functies

De drie maatschappelijke functies van onderwijs zijn kwalificatie, socialisatie en persoonsvorming.⁴ Kunst Centraal ondersteunt scholen in het vervullen van deze opdracht.

Scholen moeten leerlingen vaardigheden aanleren waarmee ze gekwalificeerd zijn voor de arbeidsmarkt en voor het functioneren in de maatschappij. Met cultuureducatie werken we aan 21e-eeuwse vaardigheden als creatief en kritisch denken, problemen oplossen, communiceren en samenwerken. In al onze projecten werken leerlingen aan een of meer van deze vaardigheden.

Op de tweede plaats maken scholen leerlingen deelgenoot van tradities en waarden in de samenleving (socialisatie). Met cultuureducatie leren wij leerlingen over hun eigen cultuur en die van anderen, zodat zij zelfstandig en gezamenlijk de toekomstige samenleving kunnen vormgeven. Zij leren hoe zij hun stem kunnen laten horen en hoe zij stemmen van anderen kunnen verstaan. Door bewust diversiteit in

onze programma's in te bouwen krijgen leerlingen een breed en inclusief beeld van de culturele wereld waarin zij opgroeien.

Ten slotte dragen scholen bij aan de persoonlijke ontwikkeling van leerlingen (persoonsvorming). Ze sluiten aan bij wat leerlingen aanspreekt, maar verbreden ook hun horizon en laten ze kennismaken

met zaken waar ze niet uit zichzelf mee in aanraking komen. Cultuureducatie brengt alle leerlingen in contact met kunst en cultuur en draagt daarmee bij aan gelijke kansen.

Kunst Centraal ondersteunt scholen in het vervullen van de opdracht die het onderwijs heeft om leerlingen te vormen tot vaardige, aardige en waardige burgers.⁶

⁴ Deze drie noemers, ontleend aan Gert Biesta, vormen de basis voor de ontwikkeling van het nieuwe onderwijscurriculum. Biesta, G. & Pols, W. (2012). *Goed onderwijs en de cultuur van het meten*.

⁵ Voormalig secretaris-generaal van de VN (1938-2018).

⁶ Schnabel, Paul, et al. "Ons onderwijs 2032: eindadvies." (2016).

Curriculumvernieuwing

Creativiteit, onderzoeken, reflecteren en samenwerken zijn competenties die onder andere ontwikkeld worden door cultuureducatie. Het Platform Onderwijs 2032, waarnaar in het Cultuur- en erfgoedprogramma 'Voor Jong & Altijd' van de Provincie Utrecht wordt verwezen, onderschrijft dat. Onder de noemer Curriculum.nu hebben ontwikkelteams van leraren en experts bouwstenen ontworpen voor negen leergebieden. De komende jaren gaat een wetenschappelijke curriculumcommissie samen met Stichting Leerplan Ontwikkeling (SLO) kerndoelen en eindtermen formuleren voor het nieuwe curriculum; vanaf 2022 gaan de eerste pilotscholen hiermee aan het werk.

Kunst & Cultuur is een van de negen leergebieden voor zowel het primair als het voortgezet onderwijs. Het ontwikkelen van artistiek-creatief vermogen staat centraal. Leerlingen leren door zelf te experimenteren en te creëren om zich in een artistieke vorm uit te drukken (maken en betekenis geven). Daarnaast maken ze kennis met professionele kunstuitingen en leren ze deze onderzoeken, (filosofisch) bevragen, analyseren en waarderen (meemaken en betekenis geven).

Onze programma's zijn gericht op de ontwikkeling van dit artistiek-creatief vermogen. De komende tijd gaan wij de verschillende maak- en denkstrategieën explicieter benoemen in ons lesmateriaal en onze

trainingen, zodat leraren ze kunnen herkennen en toepassen.

Verschillen tussen scholen

Scholen in Nederland hebben veel vrijheid om hun onderwijs in te vullen. De overheid bepaalt wat leerlingen leren, het hoe is volledig aan scholen. Minister Slob beoogt voor het nieuwe curriculum bovendien een 70% vast en 30% vrij door de scholen in te vullen curriculum, dus de speelruimte wordt in de toekomst nog groter.

Alle scholen streven een brede ontwikkeling na met oog voor creativiteit van leerlingen en het ontdekken en ontplooiën van talenten. De verschillen tussen scholen merken wij aan de toenemende verschillen in vraag. Er zijn scholen die werken met vaste vakken en roosters en scholen met thematisch onderwijs. Er zijn scholen die voornamelijk klassikaal werken en scholen die gepersonaliseerd leren voorstaan. Kunst Centraal is er voor alle scholen. Wij maken collectieve programma's, die wij op maat aanpassen om recht te doen aan de eigenheid van scholen en regio's. Zo combineren wij de efficiencyvoordelen van de grote schaal met de pluspunten van maatwerk. Dat vraagt om tijd en aandacht voor afstemming met onze klanten. Ook zoeken wij de komende beleidsperiode naar innovatieve vormen van cultuureducatie en verbreden wij ons netwerk van partners, zodat onze programma's een goede afspiegeling vormen van de maatschappij en het brede kunst- en cultuuraanbod.

Culturele infrastructuur

De beschikbare culturele voorzieningen in de directe omgeving van scholen verschilt. Wij werken in gemeenten met eigen professionele kunsteducatie-instellingen waar ons werk aanvullend is, maar ook in gemeenten waar wij zelf de rol hebben om culturele partners te verbinden en de culturele infrastructuur te versterken. Kunst Centraal kiest steeds de rol die het beste past bij de lokale situatie en stemt met gemeenten en lokale stakeholders af wat waar nodig is. Op deze manier krijgen leerlingen, ongeacht waar ze wonen, dezelfde kansen op cultuurdeelname.

3

Programma's voor het primair onderwijs

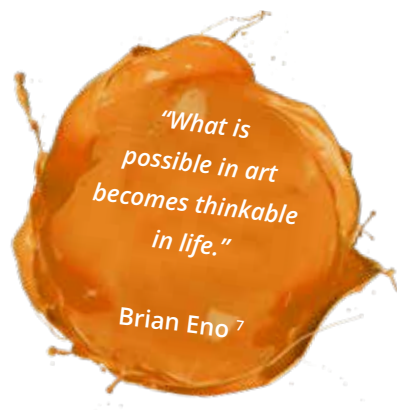

Met onze structurele, meerjarige programma's voor het primair onderwijs versterken we de creatieve kracht, verbinden we kunstenaars en cultuurmakers met scholen en verbreden we de horizon van leerkrachten en leerlingen. Kunstmenu, Cultuurprogramma en Cultuureducatie met Kwaliteit zijn beproefde succesvolle formules en bieden ook de komende jaren ruimte om mee te bewegen met ontwikkelingen in het primair onderwijs en de cultuursector. Passend bij de maatschappelijke context van vandaag. Met deze programma's bereiken wij de meerderheid van de scholen in ons werkgebied en juist in deze tijd is het van belang dat we dit minimaal bestendigen.

Uitgangspunten

Wij geven onze programma's vorm in nauwe afstemming met de scholen. Dat doen we door onze activiteiten te evalueren, door in dialoog te gaan met individuele scholen, directieberaden en schoolbesturen en door regelmatig klankbordbijeenkomsten te organiseren. Voor de komende beleidsperiode formuleren we de volgende uitgangspunten:

- Wij maken onze projecten en activiteiten compact, visueel en lesstofvervangend: meer kwaliteit in minder (voorbereidings)tijd.
- Wij inspireren leerkrachten met onze projecten en activiteiten en bieden extra's voor scholen die hun cultuureducatie willen verrijken.
- Wij zorgen dat onze projecten aansluiten bij brede thema's in het curriculum.
- Wij zorgen dat onze programma's divers en inclusief zijn en toegankelijk voor alle basisscholen, inclusief het speciaal (basis)onderwijs.
- Wij werken efficiënt en effectief door bewezen succesprojecten te herhalen, te verbeteren en geschikt te maken voor inzet in meer gemeenten.
- Wij innoveren om te inspireren.
- Wij bieden de service van kant-en-klare roosters en passen die aan op maat.
- Wij zorgen dat in onze programma's het brede aanbod van kunst en cultuur aan bod komt.
- Wij richten ons op de leerkrachten en ondersteunen hen in het begeleiden van de ontwikkeling van leerlingen in de klas en in en om de school.
- Wij sluiten aan bij bestaande structuren in het onderwijs voor overleg en professionalisering.
- Wij leggen het belang van brede ontwikkeling en 21e-eeuwse vaardigheden uit aan alle stakeholders van het onderwijs.

Kunstmenu

In Kunstmenu staan de kunstenaar en zijn makerschap centraal. Leerlingen ontmoeten kunstenaars, bezoeken musea en maken voorstellingen mee. Ze maken kennis met alle kunstdisciplines: beeldende kunst, dans, film, literatuur, mediakunst, muziek en theater. Wij zoeken actief naar nieuwe kunstvormen en makers die onze doelgroep kunnen aanspreken en ons programma verrijken.

Samenstelling programma

Het programmateam van Kunst Centraal selecteert uit het landelijke aanbod van jeugdtheater, dans en muziek de beste voorstellingen. Om te zorgen dat onze selectie niet alleen artistiek van goede kwaliteit is, maar ook optimaal aansluit bij onze doelgroep scouten wij samen met een klankbordgroep van

leerkrachten. Deze groep breiden wij in de komende periode uit met mensen met een andere achtergrond die ons perspectief kunnen verbreden.

In de projecten beeldende kunst, mediakunst en literatuur slaan wij een brug tussen de wereld van de kunstenaar en die van de leerling. Wij kopen in waar mogelijk en ontwikkelen zelf waar nodig. We zoeken naar innovatieve manieren om leerlingen in aanraking te laten komen met actuele beeldende kunst en zo ons bestaande aanbod van beeldende projecten (deels) te vervangen.

Onze consultants zijn experts in kunsteducatie en hebben een breed netwerk van kunstenaars en kunstvakdocenten. Wij zullen ons in de komende beleidsperiode inspannen om dit netwerk te verbreden, zodat het Kunstmenu divers en inclusief is en blijft. Alle leerlingen moeten zich kunnen herkennen in de makers en kunstenaars die wij programmeren.

Lesmateriaal

Wij maken kunst toegankelijk voor leerlingen door rondom het bezoek van de kunstenaar of de voorstelling lessen te ontwikkelen. Hierin maken leerlingen de stap van meemaken en betekenis geven naar zelf maken en creëren. Het creatieve proces van oriënteren, onderzoeken, uitvoeren en evalueren (SLO, 2019) is de basis van onze projecten. Wij stellen de lessen zo samen dat elke groepsleerkracht de leerlingen kan begeleiden.

⁷ Brian Eno, Britse muziekproducent en muzikant.

De komende beleidsperiode maken wij het lesmateriaal nog meer van deze tijd door te investeren in visuele middelen en online tools. Om onderzoekend leren te stimuleren ontwikkelen we naast klassikaal lesmateriaal ook opdrachten die leerlingen zelfstandig kunnen uitvoeren. We werken met een optimale combinatie van beeld en tekst, zodat het lesmateriaal de leerling via het digibord direct aanspreekt en de leerkracht optimaal ondersteund wordt om zelf goede kunstlessen te geven.

Uitvoering

Het Kunstmenu organiseren wij voor scholen binnen een gemeente. In de Culturele Commissies die we per

gemeente hebben ingericht en waarin van elke school een leerkracht afgevaardigd is, halen wij vragen en behoeften van scholen op. Theaterproducties hebben een vaste planning, maar verder komen we in het rooster per gemeente zoveel mogelijk tegemoet aan planningswensen van scholen. Verder zorgen wij voor publieksbegeleiding door vrijwilligers bij voorstellingen. Voor theater- en museumbezoek werken wij samen met lokale podia en toonaangevende instellingen in de provincie Utrecht. Wij onderzoeken de mogelijkheden om scholen verder te ondersteunen in het vervoer van leerlingen.

Doelen Kunstmenu:

- 75% van de scholen in ons werkgebied neemt deel aan Kunstmenu.
- 30% van de leerkrachten evalueert de projecten, hun waardering voor de diensten van Kunst Centraal is minstens een 8.
- Jaarlijks twee nieuwe projecten en een passende keuze uit actuele voorstellingen in het programma.
- Een optimale balans tussen artistieke kwaliteit en herkenbaarheid voor onze diverse doelgroep.
- Continuering van draagvlak en betrokkenheid bij gemeenten, resulterend in (financiële en faciliterende) bijdragen aan de uitvoering van het Kunstmenu.
- Blijvende samenwerking met lokale kunsteducatie-instellingen.

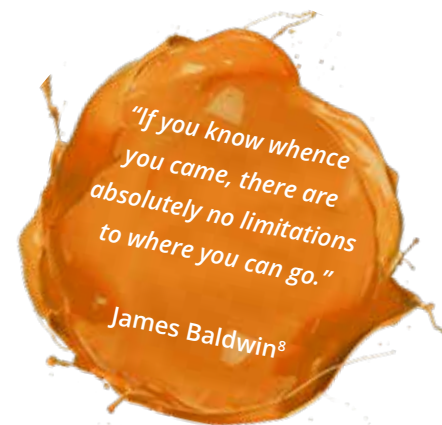
Cultuurprogramma

Gewoon waar ik woon' is het motto van het Cultuurprogramma. Dit programma heeft Kunst Centraal 12 jaar geleden ontwikkeld en is nog steeds uniek in Nederland. Leerlingen maken kennis met hun eigen culturele omgeving door lokaal op maat gemaakte projecten die kunst en erfgoed uit de omgeving laten zien. Door hun culturele omgeving te onderzoeken en daaraan betekenis te geven, kunnen leerlingen zich verbinden met hun woonplaats en worden zij gestimuleerd tot actieve cultuurdeelname. Omgevingsonderwijs is betekenisvol, sluit direct aan bij de leefwereld en is vaak vakoverstijgend.

Samenstelling programma

Het Cultuurprogramma maken wij samen met LEU. Samen definiëren wij onderwerpen die in diverse gemeenten spelen en maken daarover een prototype-project. Vervolgens maken wij het prototype geschikt voor uitvoering door veelal lokale kunstenaars, educatie-instellingen en erfgoedlocaties in een gemeente. Deze bewezen effectieve en efficiënte werkwijze handhaven wij ook in de komende beleidsperiode.

Daarnaast maken wij ruimte voor nieuwe pareltjes die lokaal op kleine schaal ontwikkeld worden en daarna op te schalen zijn naar andere plekken in de provincie. Een voorbeeld is het project 'Vogel het uit', ontwikkeld met een museum in Lopik en na een eerste reeks

uitvoeringen klaar om vertaald te worden naar een project dat ook uit te voeren is door culturele partners in andere gemeenten. Ook het project over kunstenaar M.C. Escher, ontwikkeld in Baarn waar hij gewoond en gewerkt heeft, is waardevol voor scholen in de rest van de provincie.

Bij het opsporen, ontwikkelen en opschalen van pareltjes willen we in de komende beleidsperiode ook kansen bieden aan kunstenaars en makers die nu nog onvoldoende zichtbaar zijn in het lokale culturele veld. Wij zetten onze expertise in om hen in contact te brengen met scholen en investeren in een goede begeleiding van deze nieuwe makers.

Lesmateriaal

In het Cultuurprogramma is onze voornaamste rol die van verbinder: wij verbinden scholen en lokale culturele partners. In de komende beleidsperiode

⁸James Baldwin (1924-1987), Afro-Amerikaans schrijver, essayist en activist.

willen wij de rol van innovator steviger neerzetten. Met onze projecten kunnen wij bijdragen aan vernieuwing in het onderwijs. Cultuureducatie is bij uitstek geschikt voor gepersonaliseerd en onderzoekend leren en om nieuwe media te ontdekken en toe te passen in het onderwijs. Cultuureducatie leent zich ook voor thematisch onderwijs en het verbinden van wereldoriëntatie aan kunst en cultuur.

Uitvoering

Net als bij het Kunstmenu nemen wij de scholen de organisatie van culturele activiteiten uit handen. In het

Cultuurprogramma zijn de mogelijkheden om in te spelen op individuele wensen groter, uitgaande van de efficiëntievoordelen van een collectief programma. Wij werken in het Cultuurprogramma samen met een breed spectrum aan lokale culturele partners, variërend van kunstencentra, muziek- en dansscholen, zelfstandig kunstenaars, kleine podia en erfgoedinstellingen (vaak met vrijwilligers).

Doelen Cultuurprogramma:

- 56% van de scholen in ons werkgebied neemt deel aan Cultuurprogramma.
- 30% van de leerkrachten evalueert de projecten; hun waardering voor de diensten van Kunst Centraal is minstens een 8.
- 30% van de projecten heeft een erfgoedcomponent.
- Uitbreiding van ons netwerk met cultureel diverse partners en gelegenheid bieden om hun kennis in te zetten voor het onderwijs.
- Continuering van draagvlak en betrokkenheid bij gemeenten, resulterend in (financiële en faciliterende) bijdragen aan de uitvoering van het Cultuurprogramma.

Cultuureducatie met Kwaliteit

Het programma Cultuureducatie met Kwaliteit 2021-2024 (CMK)⁹ is bestemd voor scholen die boven op de basisprogramma's Kunstmenu en Cultuurprogramma of een vergelijkbaar lokaal programma meer verdieping zoeken. In negen gemeenten voert de lokale kunsteducatie-instelling een collectief programma uit en in de overige gemeenten nemen scholen op individuele basis deel. Kunst Centraal is de penvoerder voor deze regeling. Doel is de kwaliteit van cultuureducatie versterken door structurele samenwerking tussen scholen en culturele instellingen, professionalisering van leerkrachten en cultuuraanbieders en een betere samenhang tussen kunst en cultuur en de andere leergebieden in het primair onderwijs.

De komende periode bouwen wij de sterke punten in ons programma uit en zetten wij in op een breder bereik. We richten ons daarbij op scholen in gemeenten waar nog geen collectief programma is, s(b)o-scholen en scholen met een bijzonder onderwijsconcept of denominatie.

Wij blijven investeren in (team)professionalisering via coaching, training en inspiratiewerkshops en zorgen voor kennisdeling tussen scholen. Meer dan voorheen gaan wij samen met leerkrachten aan de slag en coachen we hen op de werkvloer.

We geven scholen keuzevrijheid om aan te sluiten op eigen ontwikkelwensen, zoals samenhang in het

curriculum met thema's als kunst en technologie, cultuureducatie en leesbevordering, burgerschap of maakonderwijs. Wij sluiten aan bij de ontwikkeling van Curriculum.nu door scholen te helpen leerlingen cultuur te laten maken, meemaken en daar betekenis aan te geven en kunst en cultuur een vaste plek in het onderwijs te geven.

Het CMK-programma maken wij samen met LEU, Het Filiaal theatermakers en andere podiumkunstinstellingen. Nieuw is de samenwerking met BiSC in een te ontwikkelen programma voor leesbevordering. Samen met Plein C blijven wij het tijdschrift Pikkels maken, waarmee wij alle basisscholen in ons werkgebied inspireren om cultuureducatie een vaste plek in het onderwijs te geven.

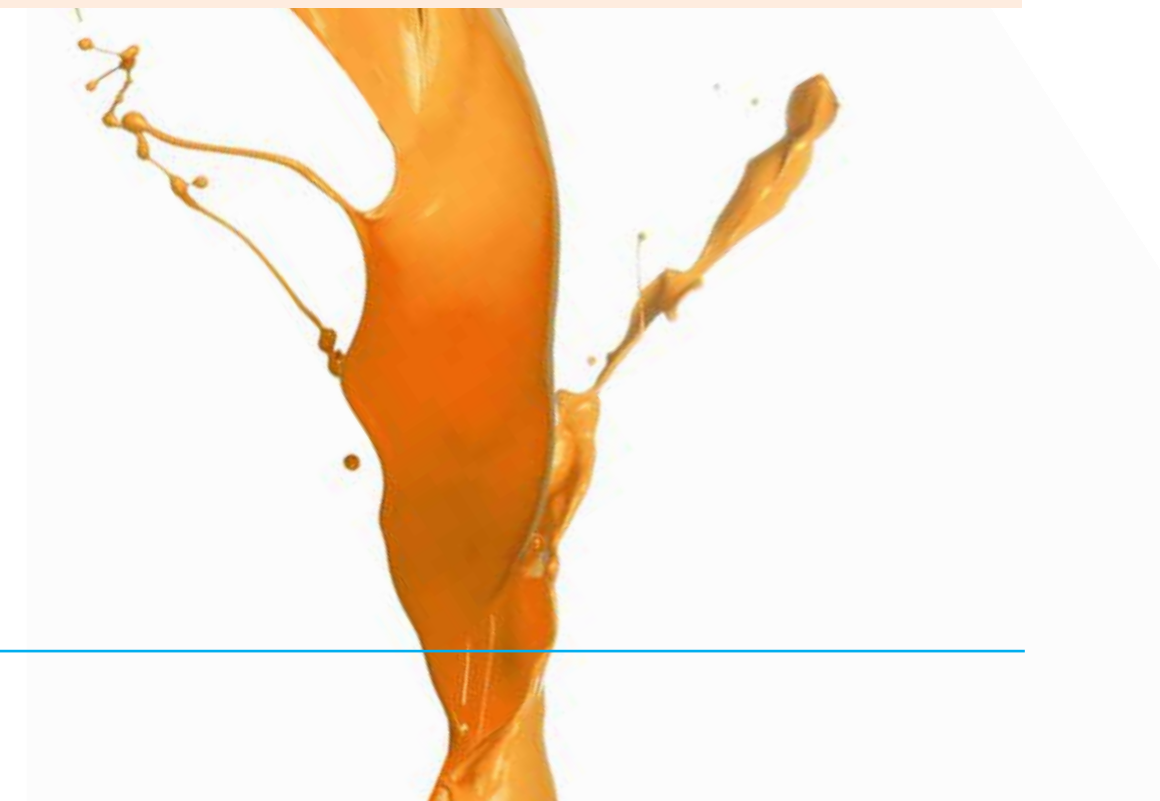
Voor een gedetailleerde uitwerking van het CMK-programma verwijzen wij naar het projectplan.

⁹ CMK: Regeling Cultuureducatie met Kwaliteit 2021–2024 Fonds voor Cultuurparticipatie, wetten.overheid.nl/2020-05-19.

¹⁰ Uit: Le Petit Prince (1943), Antoine de Saint-Exupéry, schijver (1900-1944)

Doelen Cultuureducatie met Kwaliteit:

- 60% van de scholen is bereikt met CMK tussen 2013 en 2024.
- Tussen 2021 en 2024 bereiken we minimaal dertig nieuwe scholen.
- Op alle deelnemende scholen heeft het team een visie op cultuureducatie.
- Op alle deelnemende scholen is er samenwerking met culturele partners voor de kwaliteit van cultuureducatie.
- Op alle deelnemende scholen vinden leerkrachten zichzelf deskundiger.
- Op alle deelnemende scholen ervaren leerkrachten dat de kwaliteit van cultuureducatie is verbeterd.
- Op alle deelnemende scholen is cultuureducatie een vast onderdeel van het curriculum en verankerd in de schoolorganisatie.

Programmaontwikkeling

In aanvulling op producties uit het creatieve veld zal Kunst Centraal ook de komende beleidsperiode projecten initiëren en ontwikkelen. Deze krijgen een plek in een van de bestaande programma's. We kunnen zo inspelen op actuele (cultuur)onderwerpen en kunstdisciplines die relevant zijn voor het onderwijs. Dat doen we door het aanbod op de voet te volgen en ons netwerk van makers te onderhouden en uit te breiden. Wij zetten onze expertise in om bestaande artistieke producten geschikt te maken voor het onderwijs of ontwikkelen samen met kunstenaars een nieuw project, waarbij we aandacht hebben voor divers en een meer inclusief aanbod. Afhankelijk van de aard en omvang vragen we hiervoor projectsubsidie aan en werven wij fondsen.

De afgelopen beleidsperiode hebben we veel ontwikkeld rondom mediakunst, mede mogelijk gemaakt door diverse fondsen. Het belang van mediacreativiteit is inmiddels verankerd in onze projecten. Creativiteit in combinatie met techniek biedt mogelijkheden voor verbinding tussen vakken en bereidt leerlingen voor op het toepassen van nieuwe technologieën. Ook de komende beleidsperiode blijven we digitale ontwikkelingen volgen en passen we die toe in nieuwe programma's. We doen dit in nauwe samenwerking met mediakunstenaars en gespecialiseerde organisaties. De komende jaren investeren we verder in het digitaal toepasbaar maken van onze bestaande projecten. Ook hier speelt

mediakunst een rol als techniek om tot een nieuwe kunstvorm te komen. Creativiteit in het uiten via verschillende digitale media staat daarbij centraal.

Kinderboekenfeest

Een project dat jaarlijks terug komt is het Kinderboekenfeest. Vrijwel alle basisscholen besteden aandacht aan de Kinderboekenweek aan de hand van een jaarlijks landelijk vastgesteld thema. Naast leesbevordering dient de Kinderboekenweek op veel scholen als kapstok voor creatieve en culturele activiteiten met leerlingen rondom dit thema. Jaarlijks faciliteren wij het Kinderboekenfeest voor scholen in de provincie Utrecht.

¹¹ Loesje is een fictief meisje dat posters met kritische en/of humoristische teksten schrijft en in de openbare ruimte plakt.

Voor de komende periode krijgt dit vorm in een pakket waarmee leerkrachten de opening van de Kinderboekenweek op hun school creatief kunnen vormgeven. Het pakket bevat het script en een film van de openingsact, lessen om in de klas uit te voeren en een selectie kinderboeken. Ook zijn er tips voor de inzet van muziek, dans en theater rondom het Kinderboeken-

weeklied. Het pakket komt tot stand in samenwerking met kunstenaars, de Utrechtse Kinderboekenwinkel en kunsteducatieprofessionals. Voor de uitvoering kunnen scholen ondersteuning door een vakdocent bij ons inkopen.

Doelen Programmaontwikkeling:

- Jaarlijks ontwikkelen wij twee nieuwe projecten voor het Kunstmenu en twee voor het Cultuurprogramma.
- Deze projecten zijn een verbreding van ons aanbod en een verrijking van onze programma's, mede ontwikkeld door nieuwe makers.
- Voor het Cultuurprogramma ontwikkelen wij jaarlijks een nieuw prototype, maken wij jaarlijks een lokaal pareltje geschikt voor programmering in andere gemeenten, ontwikkelen wij eenmalig een innovatief project in co-creatie met leerkrachten.
- Wij vernieuwen onze bestaande projecten door inzet van visuele en digitale middelen.
- Wij maken bij elk project digitaal lesmateriaal dat aansluit bij de behoeften van leerkrachten en hen inspireert.
- Wij vragen projectsubsidie aan om projecten mogelijk te maken en betaalbaar te houden voor scholen.
- Jaarlijks ontwikkelen wij het Kinderboekenfeestpakket, aansluitend bij het landelijk thema.
- Jaarlijks nemen 70 scholen het Kinderboekenfeestpakket af.

Anticiperen op actualiteit

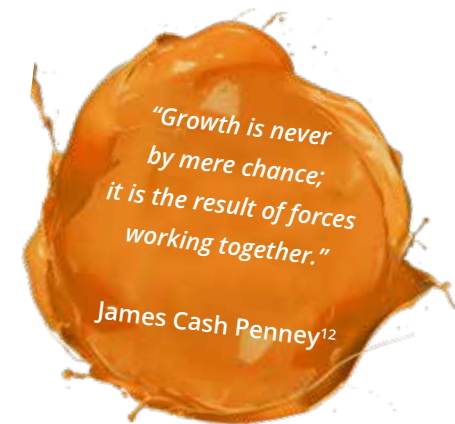
Kunst Centraal is gewend mee te bewegen met ontwikkelingen in het onderwijs, de cultuursector en de maatschappij. De huidige tijd stelt dit vermogen extra op de proef. In reactie op de beperkingen vanwege COVID-19 hebben wij onze dienstverlening aangepast aan de (on)mogelijkheden die scholen hadden voor cultuureducatie. Dat resulteerde in nieuwe diensten voor de scholen die aan onze programma's meedoen: Creatief Digitaal, de Creatieve Helpdesk en het Pechvogelpakket.

Ook voor de komende periode stellen wij ons tot doel om bij veranderende omstandigheden onze kernkwaliteit overeind te houden: het ondersteunen van scholen in de creatieve ontwikkeling van leerlingen. Wij tonen ondernemerschap door nieuwe kansen te grijpen, flexibel op vragen en ontwikkelingen in onze omgeving te reageren en verantwoorde keuzes te maken in wat wij wel en niet aanbieden.

Wij zoeken, in samenwerking met onze partners, zo nodig naar alternatieven om onze programma's uit te voeren en onderzoeken nieuwe kansen. Voorstellingen in kleinere groepen, projecten in de school als leerlingen niet naar locaties kunnen reizen en meer en beter gebruik van digitale middelen. Wij investeren in de doorontwikkeling van ons nieuwe platform Creatief Digitaal, onderzoeken wensen en behoeften van scholen en creëren innovatieve manieren om cultuureducatie te blijven aanbieden.

¹²James Cash Penney, Amerikaans ondernemer (1875 – 1971).

Maken en meemaken van kunst en cultuur zijn onvervangbare ervaringen. Het faciliteren en organiseren van die sleutelervaringen, zoals museumbezoek en het bijwonen van voorstellingen, wordt door beperkende maatregelen duurder: meer voorstellingen voor kleinere groepen, hogere kosten voor locatiehuur, kosten voor vervoer en andere aanpassingen in de uitvoering. Bij scholen, overheden en fondsen zoeken wij naar (financiële) middelen om alternatieve dienstverlening mogelijk te maken en zo de creatieve ontwikkeling van kinderen te garanderen.

4

Programma voor het voortgezet onderwijs

Sinds 2018 heeft Kunst Centraal als VMBO-Matchmaker goede stappen gezet in het voortgezet onderwijs en de signalen opgepikt dat er behoefte is aan een deskundige partner die hen informeert, adviseert en inspireert. Kunst Centraal breidt de komende beleidsperiode haar activiteiten in het voortgezet onderwijs verder uit en draagt daarmee bij aan de persoonlijke ontwikkeling, creatieve vorming en leermotivatie van jongeren.

Doelen en belang

Cultuureducatie speelt een grote rol in de algemene vorming van jonge mensen en in de ontwikkeling van talenten en reflectievermogen. Daarom is het belangrijk dat het voortgezet onderwijs voortbouwt op het fundament dat het primair onderwijs heeft gelegd voor cultuureducatie. Juist jongeren moeten uitgedaagd worden om een creatieve, onderzoekende en kritische houding te ontwikkelen. Problemen oplossen, samenwerken, verschillende perspectieven leren kennen en begrijpen zijn vaardigheden die bijdragen aan hun kwalificatie, socialisatie en persoonsvorming. Vaardigheden waarin we met ons programma voor het voortgezet onderwijs op inspelen.

Er zijn scholen die al een visie op cultuuronderwijs hebben geformuleerd. Maar hier is zeker terrein te winnen. Daarnaast hebben docenten behoefte aan uitwisseling van informatie over (kustinhoudelijke) onderwijsontwikkelingen en het delen van good practices. In het vmbo is loopbaanoriëntatie en begeleiding (LOB) een actueel thema en willen scholen aan de slag met vakoverstijgend werken, nieuwe media, de koppeling van cultuuronderwijs met techniek en *design thinking* (ontwerpend leren).

¹³ Uit artikel 'Kansen scheppen met het creatieve puberbrein' (2016) Sietske Kleibeuker.

Brede Blik

Samenstelling programma

In het plan 'Brede Blik, cultuureducatie in het voortgezet onderwijs'¹⁴, lichten we uitgebreid toe hoe we onze expertise inzetten in het voortgezet onderwijs. De kennis van en ervaring met de culturele omgeving, erfgoededucatie, partnerschappen tussen makers en scholen, de infrastructuur van de sector, versterken van creatieve kracht, visieontwikkeling en talentontwikkeling van docenten komen aan bod en zijn vertaald in een activiteitenplan. Hierbij volgen we twee sporen.

Het eerste spoor is gericht op interne cultuurcoördinatoren (ICC) en kunstvakdocenten die we ondersteunen bij en inspireren voor het cultuureducatiebeleid op school, vakoverstijgend werken en de invulling van het vak CKV (culturele en kunstzinnige vorming). Daarbij zal de ICC-cursus voor voortgezet onderwijs, die als pilot start in het voorjaar van 2021, bijdragen aan de ontwikkeling van kunstvakdocenten. LEU is erbij betrokken voor erfgoededucatie en de verbinding daarvan met vakken als geschiedenis en aardrijkskunde. Hiermee geven we docenten handvatten om vakoverstijgend te werken en daarmee cultuureducatie een stevigere plek te geven in het onderwijsprogramma.

Het tweede spoor is gericht op activiteiten voor leerlingen. Het is belangrijk dat het cultuuronderwijs

goed aansluit bij hun belangstelling en leefwereld. In Klasse-Labs onderzoeken we samen met leerlingen wat zij willen leren over en van kunst en cultuur.

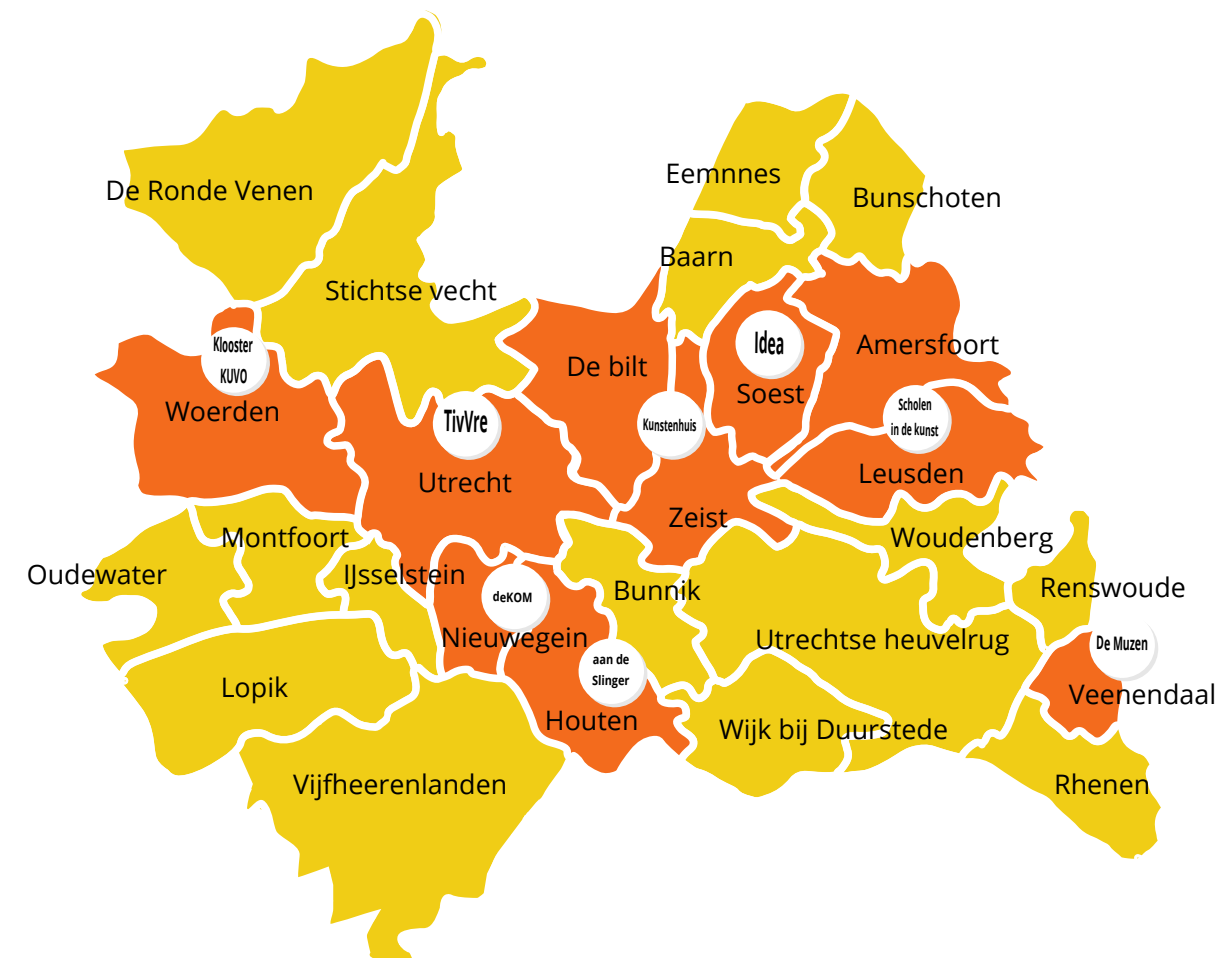
De activiteiten zijn gericht op bewustwording, kennisvergroting en visievorming. Ook maken we zichtbaar wat het voortgezet onderwijs voor de toekomst nodig heeft om cultuureducatie structureel en gedegen onderdeel te laten zijn van hun curriculum. Zo zorgen we ervoor dat cultuureducatie in het voortgezet onderwijs bijdraagt aan de ontwikkeling van innovators van de toekomst.

Samenwerking en bereik

In de ontwikkeling en realisatie van het activiteitenplan werken we zoveel mogelijk samen met de POCU-instellingen en spannen we ons in om aanvullend te zijn op wat zij al ondernemen voor het voortgezet onderwijs. Wij betrekken de instellingen actief bij onze activiteiten en willen samen met hen projecten verder ontwikkelen die bruikbaar zijn voor alle gemeenten in de provincie Utrecht. Zo benutten we de aanwezige kennis en bouwen we voort op expertise in het netwerk. In gemeenten zonder POCU-instellingen spelen we een directere rol in de versterking van cultuureducatie op scholen.

We richten ons op alle circa honderd vo-scholen in de provincie Utrecht, inclusief de steden Utrecht en

¹⁴ Het plan 'Brede Blik, cultuureducatie in het voortgezet onderwijs 2020-2023' van Kunst Centraal, is een uitwerking van de notitie 'Blik op de toekomst' die eind 2019 verscheen.

Afbeelding 1: Spreiding POCU-instellingen provincie Utrecht

Amersfoort. Er is extra focus op het voorbereidend middelbaar beroepsonderwijs (vmbo), vso (voortgezet speciaal onderwijs) en praktijkonderwijs. Kunst Centraal werkt samen met LEU en Filmhub Midden vanuit de ambitie kennis te delen over een zo breed mogelijke variatie van het aanbod voor het voortgezet

onderwijs. Met creatieve (producerende) partijen als Dox, Creative College en Kunstbende heeft Kunst Centraal een goede relatie en we gebruiken eveneens hun expertise in de ontwikkeling van projectformats. Ook zoeken we hiervoor nieuwe partijen die aansprekend en herkenbaar zijn voor jongeren.

Doelen Voortgezet Onderwijs:

- We bereiken minimaal 60% van alle scholen met advies, bijeenkomsten en workshops.
- Tot 2024 behalen 10 docenten een landelijk certificaat voor de ICC-cursus voortgezet onderwijs.
- We ontwikkelen minimaal 6 formats in samenwerking met POCU-instellingen die voor alle scholen in de regio toe te passen zijn.
- We ontwikkelen tien Klasse-Labs. Hier zijn 200-250 leerlingen bij betrokken. De concepten worden gedeeld en zijn te gebruiken door alle scholen.
- In de loop van 2023 maken we middels onderzoek zichtbaar welke ondersteuning het voortgezet onderwijs nodig heeft om cultuureducatie structureel en gedegen onderdeel te laten zijn binnen hun curriculum.

5

Advies & Expertise

Naast programma's voor leerlingen is Kunst Centraal de organisatie waar scholen terecht kunnen voor advies en expertise. We richten ons daarbij op ondersteuning van schoolbeleid voor cultuureducatie, zowel inhoudelijk, organisatorisch als randvoorwaardelijk. Deels is deze activiteit belegd in het programma CMK.

Voor culturele partijen die met het onderwijs samenwerken zijn we een sparringpartner. Vakdocenten, educatief medewerkers en uitvoerenden betrekken we bij inspiratiebijeenkomsten en nodigen we uit om kennis te delen en op te doen. Door onze intensieve samenwerking met scholen zijn we goed op de hoogte van ontwikkelingen, wensen en ambities. Met die kennis kijken we naar de culturele sector en weten we verbindingen te leggen die ten dienste staan van het onderwijs.

Ook voor gemeenten zijn we een gesprekspartner. We adviseren desgevraagd over de vertaling van gemeentelijke speerpunten naar beleid voor

cultuureducatie binnen het onderwijs. Uitgangspunt daarbij is altijd het benutten van de lokale infrastructuur die we aanvullen met diensten van Kunst Centraal. We attenderen hierbij ook op landelijke regelingen die lokaal interessant kunnen zijn.

Regelmatig krijgen we vraagstukken voorgelegd waarin een ontwikkelwens van een school besloten ligt. We geven advies en expertise op maat en faciliteren daarnaast jaarlijks terugkerende opleidingen en netwerk- en inspiratiebijeenkomsten.

Advies en expertise op maat

Hieronder vallen activiteiten die we specifiek ontwikkelen vanuit een vraag. Dit is heel uiteenlopend. We adviseren en begeleiden scholen bijvoorbeeld over de inhoud en vorm van cultuureducatie in het curriculum, helpen bij een subsidieaanvraag, verzorgen werkgroepbegeleiding, teamtraining, een ouderavond of de invulling van een studiedag of viering. Voor de uitvoering doen we een beroep op ons uitgebreide netwerk om maximale aansluiting te hebben op de lokale omgeving. We bespreken de kosten voor de school vooraf en we denken mee om dit maatwerk betaalbaar te houden.

De komende beleidsperiode blijven we deze diensten aanbieden, waarbij we ze explicieter onder de aandacht gaan brengen bij schooldirecties en -besturen. We werken met scholen aan cultuurbeleid dat voortbouwt op onze generieke programma's Kunstmenu,

¹⁵ Amerikaanse gitarist en singer-songwriter.

Cultuurprogramma en Cultuureducatie met Kwaliteit. Voor scholen die ons nog niet kennen, is het een goede kennismaking met Kunst Centraal.

Nieuwe behoeften

Basisscholen ervaren in toenemende mate formatieproblemen en werkdruk door het lerarentekort. De inzet van kunstvakdocenten en het gedeeltelijk invullen van het onderwijsprogramma door kunstprofessionals en culturele instellingen kan scholen helpen. Wij onderzoeken, mede in gesprek met schoolbesturen, of hierin een rol is weggelegd voor onze organisatie.

Rol in cultuurparticipatie

In onze programma's voor het onderwijs besteden we aandacht aan het zelf maken en meemaken van kunst en cultuur en dragen daarmee bij aan de ontwikkeling van culturele basisvaardigheden die nodig zijn in onze maatschappij. Creativiteit is van belang, omdat er voortdurend een beroep gedaan wordt op flexibiliteit, probleemoplossend en aanpassingsvermogen. In de verschillende kunstvormen die we aanbieden, ontdekken de leerlingen ook het plezier en hun talenten, die vaak buitenschools een vervolg krijgen. Kunst Centraal speelt geen directe rol in cultuurparticipatie, maar met de programma's binnen het onderwijs wordt een zaadje geplant dat kan leiden tot actieve deelname aan kunst en cultuur in de vrije tijd. Binnen het Cultuurprogramma (zie hoofdstuk 3), wordt de brug naar actieve cultuurdeelname geslagen door kennis-

making met (het programma van) de lokale cultuurinstellingen en de mogelijkheden voor beoefening van amateurkunst.

Ook voor cultuurparticipatie kan Kunst Centraal haar expertise en netwerk inzetten om de impact van kunst- en cultuurprojecten te optimaliseren. Dit kan in de vorm van advies tot en met intensieve begeleiding, afhankelijk van de aard van een project. Maar wel altijd met eenzelfde focus, namelijk het bewaken van de artistieke kwaliteit en het optimaliseren van de impact.

Opleidingen

Kunst Centraal leidt interne cultuurcoördinatoren (ICC) op en is intensief betrokken bij de post-hbo-opleiding voor cultuurbegeleider. Beide functies spelen een belangrijke rol in de kwaliteit van cultuureducatie in het onderwijs.

De ICC-cursus leidt leerkrachten in acht bijeenkomsten op tot een competent coördinator die een visie op cultuuronderwijs en een cultuurbeleidsplan voor de school kan ontwikkelen. Jaarlijks leiden we zes tot tien ICC'ers op. Deze cursus bieden we samen met het LKCA aan. Vanaf voorjaar 2021 start ook de pilot ICC-cursus voor het voortgezet onderwijs die we in samenwerking met het LKCA, Mocca Amsterdam en FleCK ontwikkelen.

De opleiding voor cultuurbegeleider, een post-hbo-opleiding ontstaan uit samenwerking van Kunst Centraal met Marnix Academie in Utrecht en Mocca Amsterdam, is een verdere professionalisering van de intern cultuurcoördinator in het basisonderwijs. Naast het betekenisvol invulling geven aan cultuuronderwijs leert de cultuurbegeleider om collega's te begeleiden. Jaarlijks leiden we tien tot twaalf cultuurbegeleiders op. De landelijke overheid financiert de komende periode wederom deze opleiding. Bij het goed doorlopen van deze opleidingen krijgen deelnemers een landelijk certificaat.

Ook voor culturele partners bieden wij bijeenkomsten en (bij voldoende animo) cursussen aan in de provincie. Daarmee brengen wij hen op de hoogte van de nieuwste inzichten en ondersteunen wij hen bij de

aansluiting op nieuwe ontwikkelingen in het onderwijs. Hierbij werken we veel samen met LEU.

Netwerk- en inspiratiebijeenkomsten

Kunst Centraal biedt haar brede netwerk volop gelegenheid om inspiratie op te doen en collega's te ontmoeten van andere scholen, gemeenten en instellingen en zo kennis, kunde en ervaringen uit te wisselen. We organiseren de bijeenkomsten bij voorkeur in samenwerking met een (lokale) culturele partner om zo het bereik te vergroten. Voor de inspiratiebijeenkomst vragen we een bijdrage aan de bezoekers.

Doelen Advies & Expertise:

- We bereiken jaarlijks 60 deelnemers voor inspiratiebijeenkomst en workshops.
- We bereiken jaarlijks 50 deelnemers voor netwerkbijeenkomst voor ICC'ers, cultuurbegeleiders en culturele partners, voor het uitwisselen van ervaringen rond relevante thema's en casussen.
- We bereiken jaarlijks minimaal 15 beleidsmedewerkers voor informatiebijeenkomst voor beleidsmakers van gemeenten over onderwerpen die hun cultuurbeleid kunnen inspireren. We trekken hierin samen op met het LKCA en LEU.
- We onderzoeken of er vraag is naar kennis en expertise voor het leveren van vakdocenten en het bewaken van artistieke kwaliteit en impact van educatieve projecten van derden.

6

Marketing & Communicatie

Naast het onder de aandacht blijven brengen van de reguliere programma's en diensten richten we onze marketing, relatiebeheer en communicatie in de nieuwe beleidsperiode ook op nieuwe doelgroepen en nieuw aanbod. Daarbij streven wij naar een breed maatschappelijk draagvlak voor cultuureducatie.

Doelgroepen

Onze huidige communicatie voor het primair onderwijs is gericht op de cultuurcoördinatoren en directies van scholen. Wij hebben daarnaast behoefte aan rechtstreeks contact met leerkrachten om hen directer te kunnen inspireren en motiveren om deel te nemen aan activiteiten die we voor hen organiseren. Daar gaan wij de komende beleidsperiode in investeren. Ook zullen wij, in lijn met onze doelen voor het programma Cultuureducatie met Kwaliteit, actief investeren in gesprekken met scholen die nu nog geen gebruikmaken van onze programma's.

Onze nieuwe doelgroep, de docenten, directies en besturen binnen het voortgezet onderwijs, hebben we in de aanloop naar het plan 'Brede Blik, cultuureducatie in het voortgezet onderwijs' al bestudeerd. De volgende stap is om hen bereiken. Wij willen hen meenemen in onze missie en hen verleiden om deel

te nemen aan de bijeenkomsten, opleidingen en workshops.

Zichtbaar aanwezig

Met ons marketing- en communicatiebeleid beogen we allereerst een heldere en gedegen structurele informatievoorziening. Op regelmatige basis lichten wij in nieuwsbrieven leerkrachten, vakdocenten, schooldirecteuren, beleidsmakers en culturele partners in over recente ontwikkelingen en bijeenkomsten of cursussen. Voor de nieuwe doelgroep binnen het voortgezet onderwijs gaan we onze website aanpassen zodat er een omgeving ontstaat met voor hen relevante informatie. Onze website voor het primair onderwijs biedt leerkrachten, cultuurcoördinatoren, schooldirecteuren en partners alles wat zij nodig hebben om cultuureducatie een plek te geven, van

¹⁶ Leo Burnett, (1892-1971), oprichter van een reclamebureau dat anno 2020 wereldwijd 85 vestigingen kent.

lesmateriaal tot roosters en waarderingsformulieren. Ons doel is dat zij alles makkelijk online kunnen vinden en eenvoudig kunnen gebruiken.

Daarnaast willen we de effecten van cultuureducatie voor een bredere groep dan alleen de scholen en partners zichtbaar maken. Vanuit onze maatschappelijke rol hechten we daaraan. Via onze website en sociale-mediakanalen laten we zien wat we doen op scholen en brengen we bijzondere projecten onder de aandacht.

Wij ondersteunen scholen om hun culturele activiteiten in woord en beeld zichtbaar te maken voor ouders en belanghebbenden. We stimuleren hen om hun projecten af te sluiten met een tentoonstelling of eindpresentatie. Zo willen wij het gesprek en de ervaring verder brengen dan alleen het klaslokaal. Jaarlijks organiseren wij in elke gemeente een presentatiemoment voor de wethouder en beleidsambtenaar, waarbij een culturele activiteit op de basisschool centraal staat. Op deze manier betrekken we beleidsmakers en kan het belang van kunst- en cultuureducatie heel direct gevoeld en het gesprek erover gevoerd worden. We betrekken de lokale pers hierbij om alle partijen een podium te geven.

Voor de leerkrachten en directies in het primair onderwijs produceren we samen met Plein C drie keer per schooljaar Prikkel, een magazine over cultuur op school met lesideeën, nieuws en praktijk- en achter-

grondverhalen. Ook met dit medium kunnen we het belang van ons werk optimaal voor het voetlicht brengen.

In 2022 bestaat Kunst Centraal 20 jaar, een jubileum waar we zeker aandacht aan zullen besteden.

Doelen Marketing & Communicatie:

- We zijn actief in het benaderen van nieuwe doelgroepen.
- We informeren op regelmatige basis onze doelgroep en keypartners over nieuwe en relevante ontwikkelingen met een nieuwsbrief.
- We houden onze website aansprekend en zijn actief aanwezig op sociale media door actuele content te plaatsen (filmpjes, persoonlijke interviews en fotorapportages) en in de pas te lopen met nieuwe ontwikkelingen.
- We monitoren de gebruiksvriendelijkheid van ons digitaal lesmateriaal met als doel servicegericht te blijven.
- In gemeenten brengen we de bestaande kanalen (waaronder de presentatiemomenten) benutten om de culturele activiteiten binnen het onderwijs onder de aandacht.
- We streven naar een bereik van 170.000 bezoeken van onze sites per jaar.
- We streven naar een jaarlijkse groei van 10% aan volgers van onze sociale media.
- Jaarlijks evalueren we de programma's en producten op inhoud en bereik.
- We maken jaarlijks drie uitgaven van Prikkel, zodat leerkrachten cultuureducatie en de mogelijkheden daarvan op hun netvlies houden.

7

Bedrijfsvoering

Kunst Centraal heeft een duidelijke maatschappelijke doelstelling: het versterken van creatieve kracht in het primair en voortgezet onderwijs. In 2019 heeft een succesvolle certificering plaatsgevonden door Certificeringsorganisatie Bibliotheekwerken, Cultuur en Taal (CBCT) en is de rol van Kunst Centraal zeer positief beoordeeld: "Kunst Centraal is de regisseur over haar werkterrein, een belangrijke en onmisbare partij op het gebied van kunst- en cultuureducatie in de Provincie Utrecht en handelt daar op duurzame wijze naar."¹⁷

Diversiteit

Als maatschappelijke organisatie vinden we het belangrijk om een afspiegeling van de samenleving te zijn en dat ook te blijven in alle lagen binnen onze organisatie. We werken daarom aan een divers netwerk en personeelsbestand en een organisatie waarin medewerkers, kunstenaars, leraren en relaties zich herkennen en welkom voelen (zie ook de vuistregels voor de implementatie van de Code Diversiteit en Inclusie in hoofdstuk 1).

Slagvaardig

Het team van Kunst Centraal bestaat uit vakmensen in onderwijs en cultuur. We hebben oog voor de ontwikkelingen in beide sectoren en gedegen bagage en ervaring om ons tot deze domeinen te verhouden. Hierdoor zijn we een goede gesprekspartner voor

zowel scholen als de creatieve sector. We zijn efficiënt en slagvaardig in organiseren, tegelijkertijd rekening houdend met de wensen en mogelijkheden van de creatieve partners én scholen.

Code Cultural Governance

Kunst Centraal hanteert de Code Cultural Governance en werkt volgens het raad-van-toezicht-model. De directeur-bestuurder rapporteert aan de raad van toezicht (rvt). Er is een ondernemingsraad (or) geïnstalleerd die regelmatig vergadert met de directeur-bestuurder en gevraagd en ongevraagd advies geeft. Jaarlijks vindt er een gesprek plaats tussen de or en de rvt. Er is bewust gekozen voor het in stand houden van de or, ondanks dat dit wettelijk niet vereist is, omdat de raad een bijdrage levert aan het goed functioneren van de organisatie.

Personeelsbeleid

Kunst Centraal heeft de komende beleidsperiode een formatie van 24,5 fte waarvan 19,2 fte voor onbepaalde tijd. Daarnaast werken we voor aanvullende expertise bij programma's en projecten met een flexibele schil. We zoeken bewust naar diversiteit in de pool van samenwerkingspartners bij onze programma's en projecten. Ook bij werving voor vaste medewerkers is diversiteit een aandachtspunt en kan doelgericht werven ons helpen.

¹⁷ Uit: Auditrapportage Kwaliteit in Beeld d.d. 31-01-2019 opgesteld door CBCT.

Jaarlijks voert het managementteam functionerings-gesprekken met alle medewerkers, waarbij ook scholing op de agenda staat. We investeren in scholing, waarbij persoonlijke ontwikkelwensen en de behoefte van de organisatie samenkomen.

Kunst Centraal werkt met het urenregistratiesysteem Timetell. Dit geeft inzicht in de uren per project. Voor medewerkers en leidinggevendenden is het een sturings-systeem en geeft het op hoofdlijnen inzicht in de verdeling van de werkuren. Daarnaast dient het systeem ter verantwoording van uren aan subsidiënten.

Kunst Centraal heeft een preventiemedewerker aangesteld waarmee er binnen de organisatie extra aandacht is voor het voorkomen van verzuim. Jaarlijks maakt deze medewerker een arbo-verslag waarin de werkomgeving aandacht krijgt en de faciliteiten bekeken worden.

Er is sinds de maatregelen rondom COVID-19 meer ervaring opgedaan met thuiswerken. We staan hier als organisatie open voor, maar nemen ook in acht dat juist in ons werk onderlinge afstemming en daardoor persoonlijk contact cruciaal is.

Fair Practice Code

Wij hechten aan een gezonde creatieve sector en onderschrijven de Fair Practice Code. In onze samenwerking met creatieve professionals maken we

wederzijdse belangen bespreekbaar. Een realistische beloning en bewaking van het artistiek kapitaal dat men inbrengt, zijn daarbij belangrijke gespreksonderwerpen.

Monitoring en metingen

Om kwaliteit te leveren zijn goede monitoring en evaluatie noodzaak. Voor al onze projecten vragen we om feedback via een waarderingsformulier na afronding van een project. Op wekelijkse basis delen we de uitkomsten met de projectverantwoordelijken. Daarnaast zijn er diverse klankbordbijeenkomsten waarin we met afnemers de programma's evalueren en nieuwe wensen en behoeften ophalen. Op deze manier zijn we goed op de hoogte van de waardering van onze projecten en kunnen we snel ingrijpen als zaken niet naar wens verlopen.

Binnen de geformuleerde doelen van diensten en programma's zijn sommige concreet meetbaar: de bereikpercentages, de waarderingscijfers voor onze diensten en producten en het aantal te ontwikkelen projecten of producten. Wij zullen de komende beleidsperiode jaarlijks bereikpercentages en waarderingscijfers meten om zo over een periode van vier jaar een goed beeld te verschaffen, op basis waarvan we, waar nodig, ons beleid kunnen aanpassen. Uiteraard streven we naar zo hoog mogelijke waarderingscijfers, maar we beseffen ook dat juist het uitdagen tot innovatie, confronteren met andere beelden of perspectieven, vragen om nieuwe wegen te bewandelen,

niet altijd het cijfer 8 zal opleveren. Voor innovatie is een lagere waardering ook informatief en waardevol.

Huisvesting / ICT

Na klachten over geluid, klimaat en ruimte heeft Kunst Centraal kritisch gekeken naar de huisvesting voor de komende beleidsperiode. We zijn tot een plan gekomen waarbij we de beschikbare ruimte optimaliseren en met technische aanpassingen het geluid en klimaat verbeteren. Deze aanpassingen zullen plaatsvinden in de zomer van 2021 en de kosten vangen we op binnen de huidige huisvestingslasten,

maar schrijven we af over meer jaren. Dit is het resultaat van goede afspraken voor de huurperiode 2021-'24. Hierdoor is een verhuizing niet nodig en kunnen we de gezamenlijke behuizing met partner-organisatie BiSC voortzetten.

De komende beleidsperiode is de ICT aan vervanging toe. In de oriëntatie naar vervangende werkstations nemen we het flexibele werken mee door te kijken naar mobiele devices.

Tot slot

In de provincie gebeurt op cultuureducatief gebied veel moois. Kunst Centraal levert daar al jarenlang een belangrijke bijdrage aan. In de komende beleidsperiode blijven we dat doen, met al onze deskundigheid, gedrevenheid en passie. Opdat alle kinderen en jongeren kunnen kennismaken met en genieten en leren van de kracht van kunst en cultuur.

Barbara Wittebol
Directeur-bestuurder

Cultuureducatie in de volle breedte

Beleidsplan Kunst Centraal 2021-2024

Tekst

Gerwin van der Horst, Hilde van Tol, Barbara Wittebol
Met medewerking van alle collega's van Kunst Centraal

Critical Friend en meelezer

Astrid Elburg

Tekstredactie

Zunneberg & Ros tekstproducties, Bea Ros

Vormgeving

Studio Black, Johan van der Woude

Fotografie

Marieke Duijsters

Remke Spijkers

September 2020

Colofon

KUNST

CENTRAAL

Kunst Centraal
Fruitweg 48
3981PA Bunnik
www.kunstcentraal.nl